

[Rahbæk Møller]

man for år tilbage en meget lav forskningsindsats, endnu lavere end Danmarks. Men regering og rigsdag besluttede at gøre noget ved det, lagde en konkret plan og fulgte den. Resultatet er, at Finland nu har en betydelig større forskning end Danmark og i øvrigt også en væsentlig bedre økonomi. Man kunne ønske sig, at Danmark havde en regering og et Folketing, der kunne handle lige så målbevidst, som man kan i Finland. Det kan den nuværende regeringskoalition ikke, netop fordi dens eneste svar på alle problemer er at nedskære den offentlige sektor.

Når jeg skal beskrive, hvad der skal gøres, vil jeg ligesom ministeren starte med erhvervslivets forskning. Der er mange årsager til den beskedne danske forskningsindsats, men der er især tre, der har betydning. Den ene er erhvervsstrukturen med forholdsvis små virksomheder, også efter de seneste fusioner, og med tyngdepunktet inden for brancher, der traditionelt ikke er særlig forskningsintensive. Den anden er dårlige ledelser. Nogle af de store koncerner, vi har, satser forbløffende lidt på forskningen, og selv de brancher, der efter danske forhold satser meget, halter bag efter udlandet. F.eks. berømmes medicinalindustrien ofte for at være forskningsintensiv, men sammenlignet med udlandet er den det faktisk ikke. I Danmark er forskningsintensiteten 11,8, hvor den i Finland, Norge og Sverige er henholdsvis 18,2, 21,5 og 29,5.

Disse to forhold kan regeringen måske ikke gøre meget ved; så meget mere nødvendigt er det at gøre noget ved det tredje forhold, der spiller en afgørende rolle, nemlig at der i Danmark er ringe tradition for at knytte erhvervsforskningen sammen med den offentlige sektors behov. I andre lande er det desværre ofte militæret, der spiller en rolle som dynamo for forskningen, men især Japan har vist, at det langt fra behøver at være tilfældet; civile, fredssommelige samfundsmæssige behov kan sagtens bruges til at fremme en erhvervsudvikling. Regeringen burde dér satses langt mere på udviklingskontrakter både til mere kortsigtet produktudvikling under Industriministeriet og til mere langsigtet forskning under Undervisnings- og Forskningsministeriet. Behovet for forbedringer af miljø, herunder arbejdsmiljø, offentlige indkøb og meget andet kunne danne baggrund for sådanne kontrakter. Regeringen er også begyndt at snakke om udviklingskon-

trakter, men foreløbig er det blevet ved snakken. For at opveje de små virksomheders handicap burde disse kontrakter udbydes som samarbejdsprojekter, så mindre virksomheder kunne være med i samarbejde med store virksomheder eller med institutioner under det teknologiske servicenet. Det ville også gøre det lettere for den erhvervsrettede forskning at samarbejde med erhvervsvirksomhederne og universiteterne, hvis reglerne for offentlige forskeres udtagning af patenter blev moderniseret. Jeg kan tilslutte mig ministerens betragtninger herom, dog med den tilføjelse, at det er nødvendigt at indføre en frist efter offentliggørelsen af en opfindelse, inden for hvilken der kan udtages patent, som det kendes fra USA og Japan.

Men det er ikke kun erhvervslivets forskning, der trænger til at blive styrket. Det gælder lige så vel for den offentlige forskning. Det burde ikke være nødvendigt at forklare det, men da undervisnings- og forskningsministeren tilsyneladende ikke forstår det, skal jeg gøre mig den ulejlighed at forklare ham det. Jeg skal endda bestræbe mig for at bruge et sprog, som ministeren har forudsætninger for at forstå.

Jeg skal henvise til, at netop de forskningsintensive virksomheder bestandig henviser til behovet for at styrke grundforskningen på universiteterne og de højere læreanstalter. Der er et behov for at have både miljø og samarbejde for at kunne få gode kandidater. Jeg skal også henvise til, at når Danmark hidtil har fået en uforholdsmæssig stor andel af EF's forskningsmidler, skyldes det i det væsentlige to forhold. Det ene er, at Danmark af historiske årsager er stærkt inden for sprogvidenskaberne, og det har vist sig at være en viden af stor erhvervs-mæssig betydning i en computeralder. Det andet er, at Danmark er stærkt inden for vindenergi og derfor kunne løbe med ca. halvdelen af EF's godt nok beskedne midler til dette formål. Hvis vi specielt ser på sprogvidenskaberne, er det da godt, at denne viden kan have stor praktisk nytte, men det er et voksende problem for de pågældende forskere, at det er svært både at hjælpe industrien og at videreudvikle deres grundviden under de nugældende bevilningsforhold. Chancen for, at der skal opstå miljøer af tidssvarende styrke, er ikke stor under de nugældende forhold. Derfor er der også grund til at advare imod at sætte sin lid til, at EF's forskningspenge og andre internationale